

**Տ. ՏԱՃԱՏ ԱԲԵՂԱ ԾԱՏՈՒՐՅԱՆԻ ՔԱՐՈՁԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ
Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ
Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ
(8 հունիսի 2007 թ.)**

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն»:

*«Եւ առեալ զհինգ նկանակն եւ զերկուս
ձկունս՝ հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց. եւ երեկ
եւ ետ ցաշակերտսն զնկանակսն, եւ աշա-
կերտքն ժողովրդոցն»:*

(Մատթ. ԺԴ 19)

Առաջին հայացքից թվում է, թե Մատթեոսի Ավետարանից մեջբերված սույն տողերը մի տեսակ անհավանական են հնչում, քան՝ իրական: Անհավանական, որովհետև ինչպե՞ս կարող էր մեկը օրհնել և հինգ նկանակով հինգ հազար մարդ կերակրել: Եվ Ավետարանիչը դեռ շարունակում է՝ ասելով. «Բոլորը կերան ու հագեցան և տասներկու զամբյուղներ լիքը կտորտանքներ ավելացան»:

Հացի բազմացումը մեր Տիրոջ՝ Հիսուս Քրիստոսի կողմից արված հրաշքներից մեկն էր, բայց ո՛չ առաջինն էր և ո՛չ էլ վերջինը: Դրանից առաջ Հիսուս արդեն բժշկել էր անդամալուծին, բժշկել էր նաև երկու կույրի և բացել էր համրի լեզուն, ինչպես նաև հարություն էր տվել Հայրոսի աղջկան:

Այլ հրաշքներ ևս գործվեցին մեր Տիրոջ կողմից, սակայն այդ ամենով հանդերձ մինչև Հոգեգալուստ առաքյալների և հատկապես ժողովրդի համար տակավին պարզ չէր, տակավին հայտնի չէր, թե ով էր մեր Տերը՝ Հիսուս Քրիստոս: Այդ իսկ պատճառով էլ Հիսուս ամեն մի հրաշք գործելուց առաջ նախապատրաստական աշխատանք էր տանում և ապա կատարում իր հրաշագործությունը:

Հիսուս ժողովրդի առջև հացի հինգ նկանակ օրհնեց և հինգ հազարի կերակրեց: Հիսուս միայն Փիլիպոսին է հարցնում, թե որտեղից է հնարավոր հաց գնել ժողովրդի համար: Փիլիպոսին հարցնելը կապված է նրա՝ Բեթսաիդայից լինելու հետ, որովհետև պետք է, որ իր բնակավայրի մասին ճիշտ տեղեկություն իմանար: Սակայն Քրիստոսի խոսքերը, առաքյալներին ուղղված, ավելի շուտ նրանց փորձելու համար էին, տեսնելու, թե որքանով են վստահում Իրեն, այդքան հրաշքներ տեսնելուց հետո հավատո՞ւմ են արդյոք Իր աստվածային գործությանը, հավատո՞ւմ են արդյոք, որ ինքը Հիսուս Քրիստոսն է՝ երկնքից իջած Աստծո Միածին Որդին: Եվ, վերջապես, Հիսուս հրամայում է առաքյալներին, որպեսզի հացը և ձկները Իրեն բերեն: Քրիստոս, այդ ամենն Իր ձեռքն առնելով, հայացքը հառում է դեպի երկինք, նայում դեպի Երկնավոր Հորը, աղոթում, օրհնում նկանակները, կտրատում և տա-

լիս է Իր աշակերտներին, իսկ աշակերտներն էլ՝ ժողովրդին: Այստեղ տեղի ունեցած հրաշքին անդրադառնալիս մեզ հարկավոր է մի քանի կետեր քննարկել, որպեսզի հասկանալի լինի, թե ինչու հենց նման հրաշքով Հիսուս ցանկացավ ժողովրդին կերակրել:

Նախ՝ հրաշքի մասին խոսելիս պետք է անդրադառնանք այն հարցին, որ հրաշքը պետք է լինի զգալի դեպք, որպեսզի հնարավոր լինի զգայական փորձառությամբ հաստատել նրա գոյությունը: Յուրաքանչյուր մարդ պետք է կարողանա ըմբռնել այդ զգալի եղելության բնական ուժերից վեր լինելը: Օրինակ՝ ի ծնե կույրի հանկարծակի տեսողություն ունենալը, մեռած մարդու հարությունը, կաղի վայրկենական քայլելը, համրի խոսելը և խուլի լսելը: Հրաշքը նշանակալից դեպք լինելուց բացի պետք է լինի գերբնական, քանի որ այն վեր է բնության օրենքներից, ինչպես օրինակ՝ տեռատես կնոջ բժշկումը:

Բնության մեջ լինում են բազմաթիվ հրաշալի դեպքեր, որոնք մեր կողմից որպես հրաշքներ են բնութագրվում: Օրինակ՝ տիեզերքի մեջ տիրող մի շարք ներդաշնակ կարգուկանոններ, աստղերի, արևի, լուսնի ընթացքը, մարդու ծնունդը և այլն մեկմեկ հրաշքներ են մեր կյանքում: Բայց այդ բոլոր հրաշքները բնության սովորական երևույթների համաձայն են տեղի ունենում, որի համար էլ չենք կարող դրանք բառի բուն իմաստով հրաշքներ կոչել: Վերքի վայրկենական բուժումը, սակայն, տեռատես կնոջ պարագային իրական հրաշք էր, որովհետև բնական դեպքերից վեր լինելով՝ հնարավոր չէր բնության օրենքներով բացատրել:

Հրաշքը, ինչպես ասացինք, գերբնական եղելություն է, հետևաբար միայն գերբնական ուժը՝ Աստված, կարող է այն իրագործել: Հրաշագործելու համար պետք է բնության ընթացքը փոխել, բնության ուժերից վեր արդյունք առաջ բերել: Եվ իրոք, մարդկանցից ո՞վ կարող էր հրամայել հողմին, որ դադարի, հինգ հացով հինգ հազար մարդու կերակրել և կամ չորացած ձեռքին կենդանություն պարգևել: Իհարկե՝ միայն Աստված, միայն մեր Տերը՝ Հիսուս Քրիստոս, որ եկավ և ամեն մի հրաշքի միջոցով մեզ նոր խորհուրդ բացեց, մեր աչքերի առջև մի նոր իրողություն բացեց: Հրաշքի համար Աստծո հատուկ և արտակարգ միջամտությունն է պետք, որ սովորականից դուրս դեպք պատահի, և միայն այդպիսի դեպքի համար է, որ այդ գործողությանը «հրաշք» անունն ենք տալիս: Եվ, վերջապես, որպեսզի կատարյալ լինի «հրաշք» բառի իմաստն ու սահմանումը, պետք է ավելացնենք նաև, որ հրաշքը պետք է իրագործվի գերբնական մի նպատակի համար՝ սուրբ, կարևոր և անհրաժեշտ մի նպատակի համար:

Այդ սուրբ նպատակն էր մեր Տիրոջ կողմից հացի բազմացումը: Դա այն հրաշքն էր, որին հաջորդեց բուն նպատակը, որով Հիսուս ցույց տվեց, թե Իր օրհնությամբ, աստվածային օրհնությամբ ինչպես է առատանում հացը: Նույն այդ աստվածային օրհնությամբ ամեն կիրակի, Պատարագին մեկ նշխարով՝ Քրիստոսի մեկ մարմնով հաղորդվում են ձեզանից շատերը, և այդ հացի բազմացման այս օրինակը կարծես թե նախօրինակն էր Քրիստոսի հաղորդության այդ մեկ խորհրդի: Սուրբ Գրքի մեջ հանդիպում ենք մի շարք հրաշքների, որոնք Աստված կատարել է սրբազան նպա-

տակի համար: Աստված տարբեր հրաշքներ է գործել, օրինակի համար՝ Նաբուգո-դոնոսոր թագավորի պարագային, որպեսզի հեթանոս այս թագավորին ցույց տա, որ երեք երիտասարդների՝ Միսաքի, Սեդրակի և Աբեթնագովի պաշտած Աստվածը միակ ճշմարիտ Աստվածն է: Նույնը կարող ենք գտնել նաև մի շարք գրքերի մեջ:

Միբելի հավատացյալներ, Ավետարաններում կարդում ենք և տեսնում ու հասկանում, որ Քրիստոս բժշկում է կույրերին, կաղերին, հիվանդներին, հարություն տալիս մեռյալներին, սաստում է հողմին, բազմացնում հացն ու ձուկը և բոլոր այս հրաշքները կատարում ժողովրդին ցույց տալու համար, որ Ինքն Աստծո կողմից ուղարկված է մարդկությանը փրկելու համար: Սակայն, ինչպես այն ժամանակ, մեր օրերում ևս շատերը չեն հասկանում հրաշքի այս իրողությունը, չեն հասկանում Քրիստոսի՝ Աստծո Որդու աշխարհ գալու խորհուրդը: Եթե առաքյալները և նրանք, ովքեր Քրիստոսի հետևորդներն էին, հավատում էին Քրիստոսին և Նրա կողմից քարոզվող երկնքի արքայությանը, նրանք հավատում էին, որպեսզի տեսնեն, հավատում էին, որպեսզի հասկանան, տեսնեն հրաշքը և հասկանան, որ Հիսուս Քրիստոս նույն ինքն է՝ Աստծո Որդին:

Հետևաբար, թող որ Քրիստոս այդ իմաստությունը մեզ այսօր պարզևի, որպեսզի մենք հավատանք Քրիստոսի կողմից քարոզված Ավետարանին, որ այսօր ձեզ մատուցվում է Սուրբ Եկեղեցու միջոցով, այս Սուրբ Եկեղեցու սպասավորների միջոցով, և թող Սուրբ Ավետարանի ամեն մեկ բառ ձեր սրտերում հավատք ամրապնդի, որպեսզի կարողանանք ամենքս տեսնել և հասկանալ Քրիստոսի մարդկության խորհուրդը:

«Շնորհ, սեր եւ խաղաղութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցին ընդ ձեզ, ընդ ամենեւեանս. Ամէն»: